

NOVOHRAD-NÓGRÁD GEOPARK

Novohrad-Nógrád globálny geopark UNESCO je prvým cezhraničným a jediným slovenským geoparkom Európskej aj Globálnej siete geoparkov. Predstavuje územie bohaté na jedinečné geologické a prírodné hodnoty, kultúrno-historické dedičstvo, ľudové tradície, modernú kultúru či gastronómiu.

Riadiaci výbor organizácie UNESCO 27. marca 2010 vo francúzskom Luberone prijal Novohrad-Nógrád globálny geopark UNESCO za 38. člena Európskej siete geoparkov a v apríli 2010 na konferencii Svetovej siete geoparkov v Malajzii za jej 67. člena ako prvý medzinárodný geopark na svete. Geopark je od roku 2016 aj národným geoparkom Slovenskej republiky, zaradeným do **Siete geoparkov SR**.

Na Slovensku sa geopark rozprestiera na území okresov Lučenec (mesto Filákov a obce Belina, Biskupice, Čakanovce, Čamovce, Filákovské Kováče, Lipovany, Kalonda, Mučín, Pleš, Prša, Radzovce, Rapovce, Ratka, Šiatorská Bukovinka, Šurice, Šíd, Trebeľovce) a Rimavská Sobota (obce Blhovce, Dubno, Gemerský Jablonec, Hajnáčka, Nová Bašta, Petrovce, Stará Bašta, Studená, Tajchy, Večelkov). **Na území Maďarska zahŕňa Novohrad-Nógrád globálny geopark UNESCO 64 obcí s celkovo 167 lokalitami.** Vďaka relatívne mladému geologickému veku, ako aj veľkej rozmanitosti je možné miestne vulkanické štruktúry vhodne využiť nielen na vedecký výskum, ale aj na náučné účely pre širší okruh záujemcov.

Medzi najvýznamnejšie slovenské lokality geoparku patria Filákovský hrad, Národná prírodná rezervácia Šomoška s rovnomenným hradom, kamenným vodopádom a kamenným morom, Národná prírodná rezervácia Pohanský hrad, Národná prírodná rezervácia Ragač, Prírodná rezervácia Hajnáčsky hradný vrch, Prírodná rezervácia Steblová skala, Prírodná pamiatka Soví hrad, Ebcezkého jaskyňa, viaceré bývalé lávové prúdy a pokrovy, zvyšky veľkých kráterov a mnohé ďalšie geologické, prírodné a kultúrno-historické lokality. Veľkú časť jeho slovenského územia zaberá Chránená krajinná oblasť Cerová vrchovina, Chranené vtáčie územie Cerová vrchovina-Porimavie a časť Chraneného vtáčieho územia Poiplie. Pre milovníkov prírody sú k dispozícii náučné chodníky a značené turistické trasy.

Hajnáčsky hradný vrch, foto: András Micsuda

Novohrad-Nógrád globálny geopark UNESCO sa rozprestiera na ploche 1 587 km², z toho 336 km² je na území Slovenskej republiky a 1 251 km² na území Maďarskej republiky. Zahŕňa územie 28 obcí na slovenskej strane (južné časti okresov Rimavská Sobota, Lučenec a Veľký Krtíš) a 64 obcí na maďarskej strane (severná časť Novohradskej župy).

V nadväznosti na nadnárodnú iniciatívu s názvom **Týždeň európskych geoparkov** sa aj na tomto území každý rok v máji a v júni usporadúva **Týždeň Novohrad-Nógrád geoparku**. Zahŕňa sériu podujatí, ktoré sa zameriavajú hlavne na ochranu geologických hodnôt neživej prírody a spoznávanie dedičstva našej planéty, vrátane živej prírody, ľudovej kultúry a histórie. Informujú širokú verejnosť o možnostiach geoturistiky a vzdelávacích aktivitách geoparkov. Prostredníctvom vedomostných a výtvarných súťaží, diskusných fór a vedených peších túr na oboch stranách slovensko-maďarských hraníc predstavujú tajomstvá prírodných živlov formujúcich našu Zem čo najširšiemu okruhu záujemcov. Do akcie sa popri žiakoch a pedagógoch základných a stredných škôl na území geoparku zapájajú aj deti materských škôl, kým prednášky, diskusné fóra a pešie túry sú určené aj pre širokú verejnosť.

Od roku 2011 sa v letných mesiacoch každoročne uskutočňuje **Letný tábor Novohrad-Nógrád geoparku**. Ide o denný tábor, ktorý trvá päť dní, a zúčastňujú sa ho deti prevažne z miestnych a okolitých základných škôl. Je zameraný na spoznávanie geologických, prírodných a kultúrno-historických hodnôt. Deti majú možnosť navštíviť vybrané lokality geoparku v rámci pešej turistiky, sú pre nich pripravené remeselnícke dielne, a svoju šikovnosť si môžu vyskúšať v rozličných súťažiach. Cieľom tábora je zvýšiť environmentálne povedomie účastníkov prostredníctvom turistických výletov pod vedením odborníkov, ako aj simulačných hier za účasti pedagógov. Zároveň sa hrovou a zábavnou formou učia spoznávať a odhaľovať krásy, tajomstvá a základné zákonitosti prírody, a tým prehĺbovať svoje vedomosti o životnom prostredí.

Letný tábor Novohrad-Nógrád geoparku, foto: Balázs György

V uplynulom roku sa na území geoparku uskutočnil v poradí už piaty ročník prestížneho fotografického podujatia **Medvešský fotomaratón**, do ktorého sa z roka na rok zapája čím ďalej, tým viac záujemcov z Maďarska, Slovenska, ale aj zo vzdialenejších krajín. Jeho poslaním je priblížiť širokej verejnosti krásy južného regiónu stredného Slovenska a severnej časti Maďarska. Usporiadateľmi boli koordinujúce organizácie geoparku na slovenskej aj maďarskej strane, partnermi boli miestne samosprávy a environmentálne inštitúcie. Pre účastníkov bol pripravený bohatý program, v rámci ktorého sa špeciálne osvetlili stredoveké hrady na tomto území, uskutočnili sa odborné workshopy a prednášky s fotografickou tematikou, a zorganizovali sa vedené pešie túry na miesta s najlepším rozhľadom. Na hradoch pózovala fotografom vojenská bojová šľachta, remeselníci, či rytieri v brnení. Účastníci si mohli vyfotiť ranné svitane, západ slnka, krajinné scenérie, ale aj širokospektrálnu panorámu z teplovzdušného balóna. Vytvorilo sa tisíce záberov, ktoré bolo možné prihlásiť do súťaže o hodnotné ceny, prebiehajúcej v troch kategóriách. Súťažné snímky vyhodnotila odborná porota, a z najlepších záberov bola vytvorená putovná výstava.

Pre záujemcov o skupinové výlety združenie pravidelne organizuje poznávacie pešie túry v spolupráci s miestnym turisticko-informačným centrom. Predstavujú obľúbenú a vyhľadávanú formu vychádzok do prírody v okruhu záujemcov z oboch strán hraníc. Túry vedie spravidla odborník z oblasti životného prostredia (geológ, biológ), a poskytujú výbornú možnosť na spoznávanie územia, jeho prírodných a kultúrnych hodnôt tak pre deti, ako aj pre dospelých. Sú výbornou alternatívou pre tých, ktorí sem zavítajú po prvý krát, ale aj pre tých, ktorí uprednostňujú výlet v skupine pred individuálnou turistikou.

Správcovskou organizáciou tejto časti územia je Združenie právnických osôb Geopark Novohrad-Nógrád, ktoré zabezpečuje organizačnú, propagačnú a osvetovú činnosť, a v rámci toho pravidelne organizuje niekoľko podujatí.

Okrem uvedených sa združenie zapája aj do aktivít Dňa biodiverzity, a šíri dobré meno geoparku aj na vybraných medzinárodných veľtrhoch a výstavách, či miestnych podujatiach. Organizácia úzko spolupracuje so Slovenskou agentúrou životného prostredia (SAŽP), s Oblastnou organizáciou cestovného ruchu Turistický Novohrad a Podpol'anie (OOCR) a s Chránenou krajinou oblasťou Cerová vrchovina.

BLIŽŠIE INFORMÁCIE O AKTIVITÁCH A PODUJATIACH ZDRUŽENIA:

Z.p.o. Geopark Novohrad-Nógrád, Podhradská 1985/14, 986 01 Fil'akovo,
mobil: +421 917 646 551, e-mail: geopark.filakovo@gmail.com,
web: www.nngeopark.com

Spracoval: Balázs György, vedúci kancelárie

Micsuda

Hrad Šomoška, v pozadí Vysoké Tatry, foto: András Micsuda